

Barraca de vinya

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Solella de les Monges
Alçada: 255

Coordenades:

Latitud: 41.69779
Longitud: 1.88544
UTM Est (X): 407259
UTM Nord (Y): 4616823

Classificació

Número de fitxa 08182 - 75
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Caldria una neteja del conjunt, retirant els pegats de ciment, que malauradament trenquen amb l'estètica d'aquest tipus de construcció i una consolidació general.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A002000320000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 31/07/2016 - 02:00

Descripció

Barraca de planta doble o bessones feta en pedra seca, situada en el vessant conegut com a Solella de les Monges, en una terrassa d'oliveres i ametllers. S'hi accedeix des de la riera, a l'alçada del pont de Rocafort; un cop deixat a mà esquerra el camí que porta a Can Martinet cal agafar el següent trencall, sempre pel mateix costat. Al costat de la barraca i al mig del camí, hi ha una trentena d'arnes que semblen estar en desús. Està envoltada d'herba i algun arbust com la mata (*Pistacia lentiscus*).

És una construcció aïllada anomenada també bessona (per la seva similitud), de 5,30 metres de façana per 3,50 metres de costat, composta per dues estances separades (sense comunicació interior), formant un únic cos. Les dues estances tenen una coberta per aproximació de filades amb la clau de volta visible. El seu interior ha estat emblanquinat amb calç. La barraca situada a l'esquerra, té una porta més estreta, amb doble llinda plana i marxapeus. Els brancals o muntants són rectes i per la part interior se'ls hi ha afegit un marc fet amb ciment per col·locar-hi una portella de tancament. La porta mesura 1,35 metres d'alçada per 0,55 metres d'amplada. Per sobre de la llinda hi ha una lleixa amb tancament interior. Té alguns pegats fets amb ciment. Al costat de la porta, a mà esquerra s'hi ha collat un ferro, tal vegada per ser emprat com agafador. L'estança de la dreta té les mateixes característiques. Però, l'obertura és més gran; mesura 1,50 metres d'alçada per 0,90 metres d'amplada, amb una sola llinda col·locada al damunt dels brancals. Per l'exterior de la barraca es va afegir un marc de ciment per collar-hi una porta. No s'observa menjadora per al bestiar. Els murs de totes dues construccions és de 60 cm de gruix. La coberta exterior no està en massa bon estat; ha perdut una bona part de la terra del cobriment i el voladís que impedeix la filtració d'aigua cap a l'interior. Degut a la quantitat d'andròmines, arnes i quadres de reposició de l'apicultor, no es pot observar si la barraca té tinells o algun altre tipus d'element característic com un banc o llar de foc. Al davant de la façana, podria haver-hi una solera amb un dipòsit de recollida d'aigües pluvials. La gran quantitat d'herba i ferralla impedeixen determinar-ne les mides. El conjunt està orientat al sud-est.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 5864.

La presència de les arnes o ruscs tipus caixa, no distorsionen amb el paisatge, però el seu abandonament i mal estat de conservació tenen un impacte visual de deixadesa.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Al Pont de Vilomara i Rocafort aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra

construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

